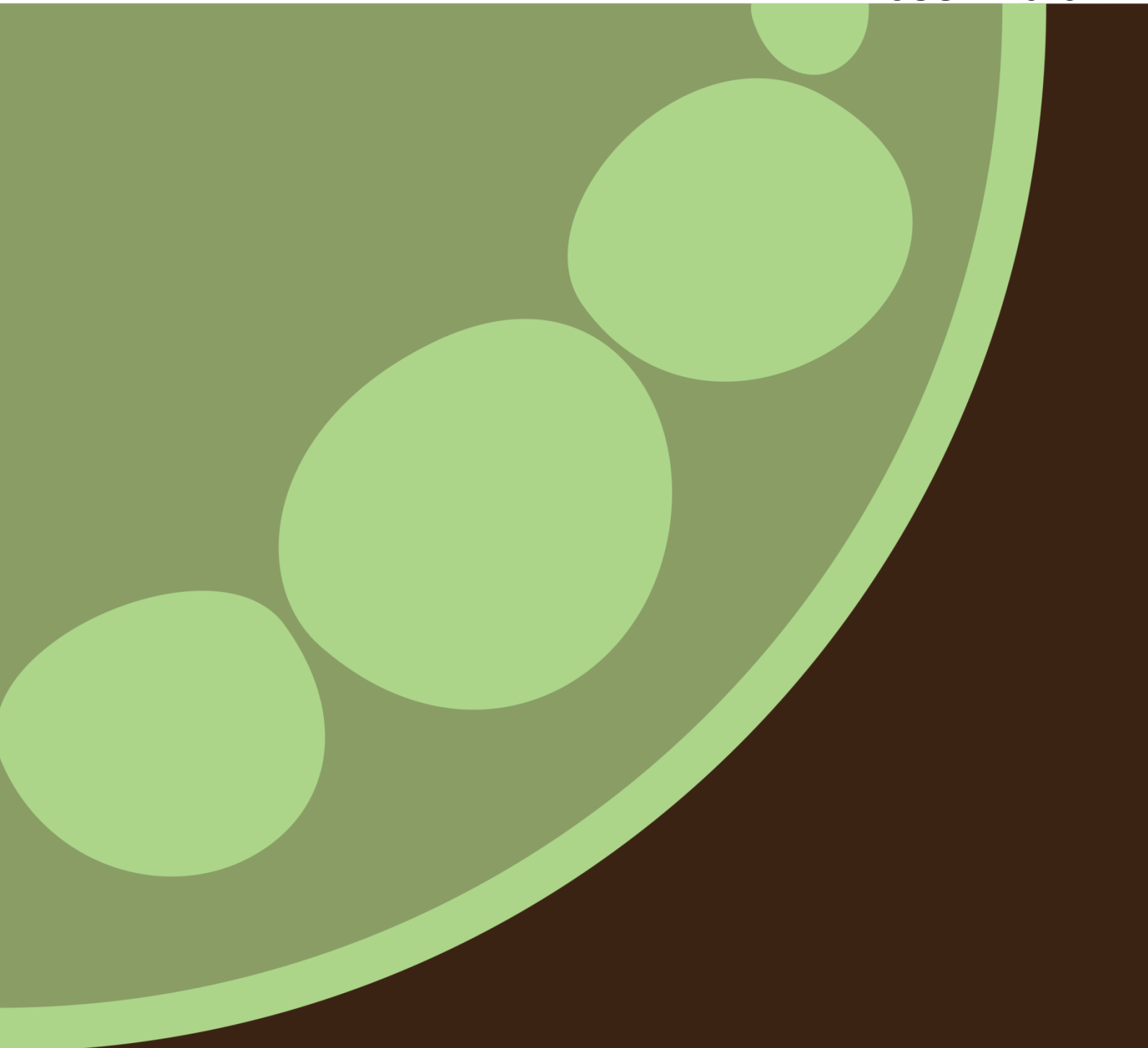

EESTI TOIDUKAUPADE POSITSIOON SISETURUL

JUUNI 2015

TURU-ÜLEVAADE

AGRISEIRE

TNS EMOR

Uuringu eri etappides osalesid ja olid vastutavad:

Aivar Voog, Claudia Meriküla, Meeli Põldma, Grete Maria Vürst

Tellijapoolne kontaktisik: Aleksander Vukkert

AS Emor

Tammsaare Ärikeskus

A. H. Tammsaare tee 47

11316 Tallinn

t: +372 626 8500

f: +372 626 8501

emor@emor.ee

www.emor.ee

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel.

©TNS Emor

SISUKORD

Sissejuhatus	3
Eesti toidukaupade positsioon siseturul	
Eesti toidukaupade positsioon siseturul - kokkuvõte	4
Joonis 1: Kodumaise kauba osatähtsus sortimendis	6
Joonis 2: Kodumaise kauba osatähtsus käibes	7
Tabel 1: Eesti toiduainete hinnaerinevused võrreldes importtoiduainetega.....	8
Piim ja piimatooted	
Piim ja piimatooted	9
Tabel 2: Sortimendi laius kauplustes: piimatooted	12
Joonis 3: Kodumaise ja importtoodete osakaal: piimatooted.....	13
Joonis 4: Kodumaise ja importtoodete osakaal: piimatooted.....	14
Tabel 3: Jaehinnad kauplustes: piimatooted	15
Liha ja lihatooted	
Liha ja lihatooted	16
Tabel 4: Sortimendi laius kauplustes: lihatooted	18
Joonis 5: Kodumaise ja importtoodete osakaal: lihatooted.....	19
Joonis 6: Kodumaise ja importtoodete osakaal: lihatooted.....	20
Tabel 5: Jaehinnad kauplustes: lihatooted	21
Teraviljatooted	
Teraviljatooted	22
Tabel 6: Sortimendi laius kauplustes: teraviljatooted.....	24
Joonis 7: Kodumaise ja importtoodete osakaal: teraviljatooted	25
Joonis 8: Kodumaise ja importtoodete osakaal: teraviljatooted	25
Tabel 7: Jaehinnad kauplustes: teraviljatooted.....	26
Joogid	
Joogid	27
Tabel 8: Sortimendi laius kauplustes: joogid	28
Joonis 9: Kodumaise ja importtoodete osakaal: joogid.....	29
Joonis 10: Kodumaise ja importtoodete osakaal: joogid.....	29
Tabel 9: Jaehinnad kauplustes: joogid	30

Muud toidukaubad

Muud toidukaubad	31
Tabel 10: Sortimendi laius kauplustes: muud toidukaubad	33
Joonis 11: Kodumaise ja importtoodete osakaal: muud toidukaubad.....	34
Joonis 12: Kodumaise ja importtoodete osakaal: muud toidukaubad.....	34
Tabel 11: Jaehinnad kauplustes: muud toidukaubad	35
Joonis 13: Kodumaiste ja importkaupade osatähtsused vastajate ostudes.....	36

Sissejuhatus

Töö eesmärgiks on selgitada välja:

kauplustes pakutavate kaupade sortimendi laius ja kodumaiste ning importkaupade osakaal kaupluste sortimendis; kodumaiste ja importkaupade hinnatase; kodumaiste ja importkaupade osatähtsus kaupluste käibes.

Uuringu andmete kogumiseks kasutas TNS Emor järgmist metoodikat:

1. Kaupade sortimendi ja kodumaiste ja importtoiduainete käibe osakaalu arvutuste aluseks on võetud vaadeldud kaubagrupi kogu kaupluses müügil olev sortiment.
2. Sortimendi- ja hinnavaatlus teostati 16 kaupluses üle Eesti. Valimisse kuulunud kaupluste valiku aluseks on jaekettide ligikaudsed turuosad Eestis.
3. Vaatlused viidi läbi perioodil 25.04.-11.05.2015.
4. **Vaatluse all oli 27 kaubagrupperi:** piim; juust; sulatatud-, määride ja toorjuustud; jogurt; kohupiim; või; jäätis; margariin; toiduõli; veise-, sea- ja linnuliha; lihakonservid; keedu- ja suitsuvorstid; suitsuliha; leib; nisujahu; küpsised; makaronitooted; õlu; viin; mahl; kaerahelbed; konservkurk; värske kurk ja tomat.
5. Igas kaupluses fikseeris TNS Emori vaatleja kõikides eespool nimetatud kaubagruppides kõik tootenimetused ja kaupade tootjamaa. Tootjamaa on määratud kindlaks pakendil oleva tootjamaa järgi (eraldi tekstiline märged või joonkoodis sisalduv info). Kodumaise kaubana käsitletakse Eestis asuva töötleva poolt toodetud kaupa.
6. Lisaks koguti kauplusekettide esindajatelt teavet kodumaise ja importkaupade osakaalu kohta erinevate tooterühmade käibes möödunud aastal.
7. Uuringutulemuste analüüsis on kasutatud ka TNS Emori poolt läbi viidud uuringu "*Eesti elanike toitumisharjumused ja toidukaupade ostueelistused 2014*" tulemusi.
8. Lisaks fikseeriti igas kaupluses kodu- ja välismaiste toidukaupade hinnad järgmisi põhimõtteid järgides:
piim - kilepakendis 2,5% lehmapiimad;

juust - enamlevinud juustud nii lahtisena kui ka pakendatult, v.a väikepakendid (< 200 g) ja viilutatud pakendid; sulatatud juust - karpidesse pakendatud enamlevinud määride-, võide- ja toorjuustud (v.a kitsepiima- ja spetsiifiliste lisanditega määridejuustud);

jogurt - 0,5 kg ja väiksemates pakendites (mets)maasikamaitsetelised piima- ja koorejogurtid;

või - enamlevinud müügil olevad lehmapiimast valmistatud 82% rasvasisaldusega võid;

kohupiim - 250 g pakikohupiimad;

jäätis - enamlevinud 0,8-1 l pakendis vaniljejäätised;

margariin - kõik müügil olevad margariinid, v.a küpsetusmargariinid;

toiduõli - enamlevinud päevalille- ja rapsiõlid;

veiseliha - veise kondita abaliha, supilha ja bõfstrooganov;

sealiha - seakaelakarbonaad, kondita seapraad;

linnuliha - maitsestatamata kana- ja broilerifileed;

lihakonservid - kõik sea- ja veiselihakonservid;

keeduvorst ja viinerid - enamlevinud keeduvorstid ja viinerid nii lahtiselt kui ka pakendatud (v.a väikepakendid (< 200 g) ja viilutatud pakendid);

suitsuliha - kõik suitsutatud sea- ja veiseliha, v.a väikepakendid (< 200 g) ja viilutatud pakendid;

suitsuvorstid - kõik sea- või loomaliha-st suitsuvorstid, v.a väikepakendid (< 200 g) ja viilutatud pakendid;

leib - mustad, peen- ja rukkileivad (v.a tasku-, tera- ja koorikleivad);

nisujahu - kõrgema sordi nisujahu (v.a mahetooted);

küpsised - enamlevinud ilma täidiseta ja katteta pakiküpsised;

makaronitooted - enamlevinud tavalised pastad (v.a lasanjeplaadid, spagetid, *cannelloni*'d ja *tortellini*'d ja mahetooted);

õlu - enamlevinud tooted, nii eri suurusega plekkpurgid, klaaspudelid kui ka plastpudelid;

viin - enamlevinud tooted, eri suurusega klaas- ja plastpudelites;

mahl - 1 l õunamahl;

kaerahelbed - enamlevinud tavalised ilma lisanditeta kaerahelbed;

konservkurk - kõik terved marineeritud ja hapukurgid klaaspurgis;

kurk - pikk värske kurk;

tomat - tavaline punane tomat.

Eesti toidukaupade positsioon siseturul

Eesti toidukaupade positsioon siseturul - kokkuvõte

TNS Emori poolt 2015. aasta maikuu läbi viidud sortimendi- ja hinnavaatluse käigus kaardistatud tootegruppides oli kodumaiste toodete osakaal sortimendis kokku keskmiselt 59%. Võrreldes 2014. aastaga pole kodumaiste kaupade osakaal Eesti jaekaubanduse sortimendis oluliselt muutunud – siis moodustasid kodumaist päritolu toidukaubad 60% sortimendist. Jaekettide esindajad hindavad kodumaise kauba osakaaluks 2014. aastal rahalises käibes 63% (2013. aastal 62%).

Kodumaiste toodete osakaal oli 2015. aastal suurim keeduvorstide ja viinerite kategoorias (97%). Väga kõrge oli Eestis valmistatud toiduainete osakaal ka suitsuvorstide, kohupiima ja veiseliha kategoorias (93–95%). Oluliselt langes kodumaise leiva osakaal sortimendis, mille põhjuseks on Fazeri tootmise ümbersuunamine Eestist Läti ning Leetu. Kodumaise leiva osakaal sortimendis on tänavu langenud 83%-le (2014. a moodustas kodumaise leiva osakaal kogusortimendist 100%). Kõige väiksem (1–8%) oli eestimaise toodangu osakaal makaronitoodete, margariini ja toiduõlide kategoorias.

Vaadates kodumaiste kaupade osakaalu jaekettide rahalises käibes 2014. aastal, selgub, et suurima osakaaluga on kodumaine toodang leiva (98% - selles ei peegeldu veel Fazeri tootmise ümberkolimine), piima (92%) ja keeduvorstide/viinerite (91%) puhul. Väikseim on kodumaise toodangu osakaal margariini (7%), makaronitoodete (12%) ja tomatite (13%) käibes. Kui võrrelda 2014. aasta andmeid 2013. aastaga, ilmneb, et kodumaise kauba osatähtsus käibes on enamikes tooterühmades veidi tõusnud.

Eestimaist päritolu **piimatoodete** osakaal on käesoleva aasta sortimendivaatluse põhjal keskmiselt 74%. Kodumaiste toodete osakaal kogusortimendis on aastaga vähenenud 2% võrra. Kõige enam müüakse poodides kohalikku kohupiima ning kõige vähem Eestis toodetud võid ning sulatatud juustu. Kaupmeeste hinnangul moodustasid 2014. aastal kohalikud piimatooted kogu piimatoodete müügikäibest keskmiselt 80% ning võrreldes 2013. aastaga on see osakaal 1% võrra langenud.

Võrreldes 2014. aastal läbi viidud sortimendivaatlusega on käesoleva aasta uuringu põhjal piimatoodete sortimendi laius tervikuna suurenenud (4%). Kodumaiste toodete valik kauplustes on suurenenud keskmiselt 2%: kasvanud on jäätise, kohupiima, sulatatud juustu ning jogurti sortiment, vähenenud aga juustu ning piima sortiment. Või sortiment on möödunud aastaga võrreldes jäänud samale tasemele.

Seoses uute kallimate toodete lisandumisega jaemüüki on kasvanud jogurtite, juustude ja jäätiste hind. Väiksema lisandväärtusega piimatoodete keskmine hinnatase on langenud võrreldes eelmise aastaga.

Eestimaist päritolu **lihatoodete** osakaal käesoleva aasta sortimendivaatluse põhjal on keskmiselt 82% ning see osakaal on eelmise aastaga võrreldes langenud 1% võrra. Kõige enam müüakse poodides kohalikku keeduvorsti/viinerit ning suitsuvorsti, kõige vähem linnuliha ning lihakonserve. Kaupmeeste hinnangul moodustasid 2014. aastal kohalikud lihatooted kogu lihatoodete müügikäibest keskmiselt 75% ning võrreldes 2013. aastaga on see osakaal langenud 3% võrra.

Võrreldes 2014. aastal läbi viidud sortimendivaatlusega on käesoleva aasta uuringu põhjal lihatoodete sortimendi laius tervikuna vähenenud (-2%). Kodumaiste toodete valik kauplustes on samuti pisut vähenenud: enim on vähenenud keeduvorstide ning viinerite, sealiha ning suitsuvorsti sortiment, suurenenud on linnuliha ja suitsuliha sortiment.

Lihatoodete hinnad on eelmise aasta hinnavaatlusega võrreldes tõusnud. Kodumaiste toodete hinnad on tõusnud pea kõikide toodete puhul (hinnatõus keskmiselt 16%). Enim on tõusnud lihakonservide ning suitsuvorsti hind. Langenud on linnuliha ning sealiha hind.

Eestimaist päritolu **teraviljatoodete** osakaal käesoleva aasta sortimendivaatluse põhjal on keskmiselt 44% ning see osakaal on eelmise aastaga võrreldes langenud 4% võrra. Kui seni on kogu kauplustes müüdav leib pärinenud Eestist, siis 2015. aastal Fazeri tootmise ümbersuunamisega Leetu ja Lätti on kauplustes müüma hakatud Leedu ja Läti päritolu leivatooteid. Kodumaise toodangu osakaal leivatoodete sortimendis oli 2015. aastal 83%. Kohaliku nisujahu osakaal püsib kõrge, kuid makaronide puhul on kohalik toodang endiselt marginaalne. Kaupmeeste hinnangul moodustasid 2014. aastal kohalikud teraviljatooted kogu teraviljatoodete müügikäibest keskmiselt 51% ning võrreldes 2013. aastaga on see osakaal 5% võrra tõusnud.

Võrreldes 2014. aastal läbi viidud sortimendivaatlusega on käesoleva aasta uuringu põhjal teravilja sortimendi laius tervikuna suurenenud (3%). Kodumaiste teraviljatoodete valik kauplustes on vähenenud (-12%): enim on vähenenud makaronide ja nisujahu sortiment, suurenenud on küpsiste ja kaerahelveste sortiment. Teraviljatoodete hinnad on eelmise aasta hinnavaatlusega võrreldes liikunud erisuunaliselt. Enim on langenud leiva ning küpsiste hind. Tõusnud on kodumaiste makaronide, kaerahelveste ning nisujahu hind.

Kohaliku **õlle ja viina** osakaal on käesoleva aasta sortimendivaatluse tulemusena 47% ning see osakaal on eelmise aastaga võrreldes langenud 1% võrra. Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik viin ja õlu kogu viina ja õlle müügikäibest keskmiselt 79% ning võrreldes 2013. aastaga on see osakaal 2% võrra tõusnud. Kodumaine **mahl** moodustab kogu mahla sortimendist sortimendivaatluse põhjal 37% ja see osakaal on eelmise aastaga tõusnud 3% võrra. Kodumaise õlle, viina ja mahla hind on 2014. aasta hinnavaatlusega võrreldes tõusnud vastavalt 11%, 9% ja 2%.

Kodumaiste **taimeraskvatoode** (margariin ning toiduõli) osakaal on käesoleva aasta sortimendivaatluse tulemusena keskmiselt 5% ning see osakaal on võrreldes eelmise aastaga veidi langenud. Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik toiduõli ja margariin müügikäibest 15% ning võrreldes 2013. aastaga on see osakaal 1% võrra tõusnud. Taimeraskvatoode sortiment on võrreldes 2014. aasta sortimendivaatlusega tervikuna kahanenud. Kodumaist päritolu margariinitoodete valik on vähenenud ning toiduõli valik on suurenenud. Eesti päritolu toiduõli on keskmiselt kallinenud 18% ning margariin on odavnunenud 10%.

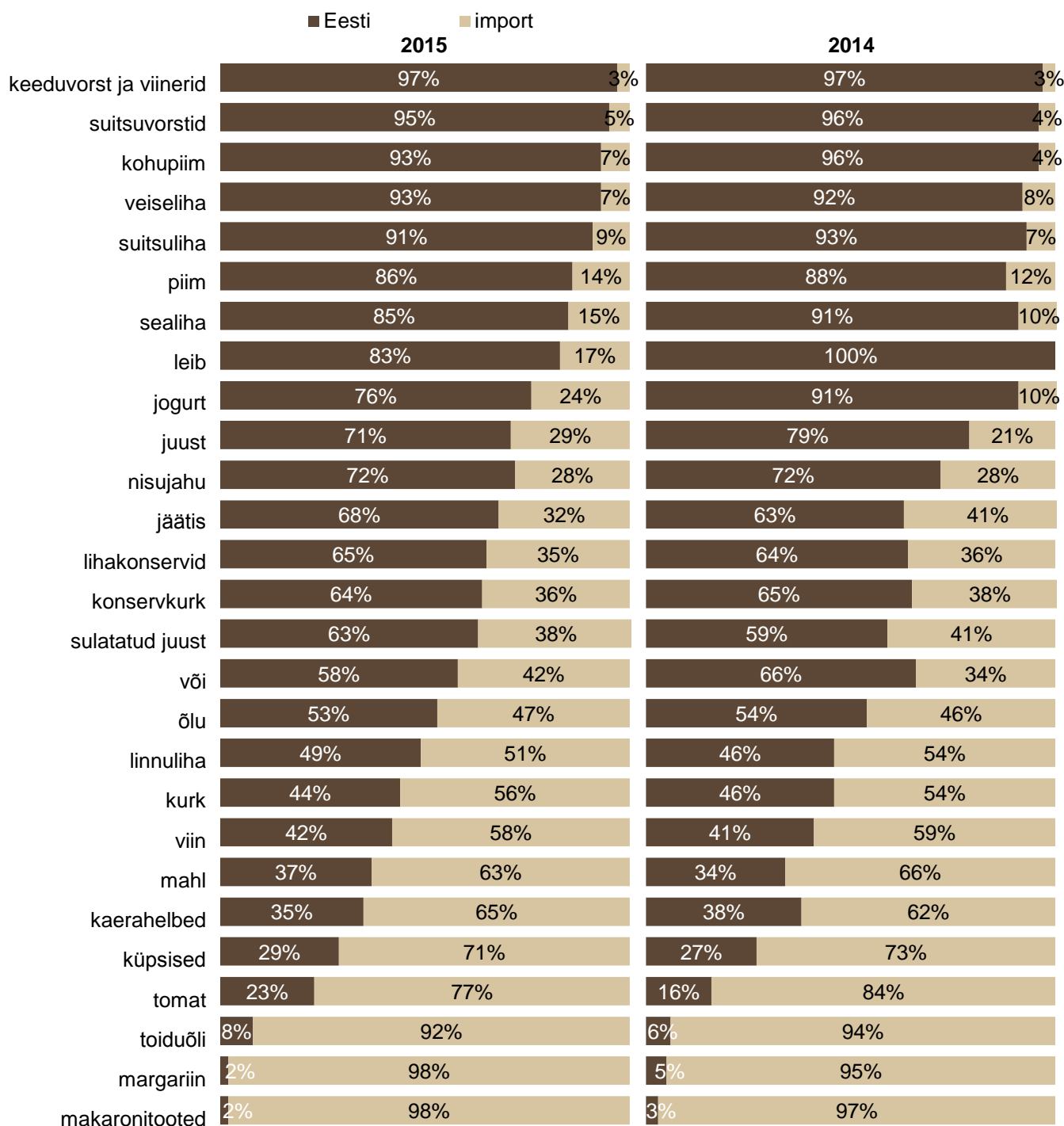
Kodumaise **värske kurgi ja tomati** osakaal on käesoleva aasta sortimendivaatluse tulemusena keskmiselt 33% ning see osakaal on võrreldes eelmise aastaga pisut tõusnud. Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. a kohalik värske kurk ja tomat müügikäibest 32% ning võrreldes 2013. a pole see osakaal oluliselt muutunud.

Värske kurgi ja tomati hind on tõusnud keskmiselt 8%. Kodumaise värske kurgi ja tomati hind on sealjuures keskmiselt tõusnud 6%: kodumaise tomati hind kasvanud 21% ning värske kurgi hind langenud 9%. Kodumaise konservkurgi osakaal on käesoleva aasta sortimendivaatluse tulemusena keskmiselt 64% ning see osakaal on eelmise aastaga võrreldes kahanenud 1% võrra. Kaupmeeste hinnangul moodustas kodumaist päritolu konservkurk müügikäibest 58% ning võrreldes 2013. aastaga on see osakaal 6% võrra tõusnud.

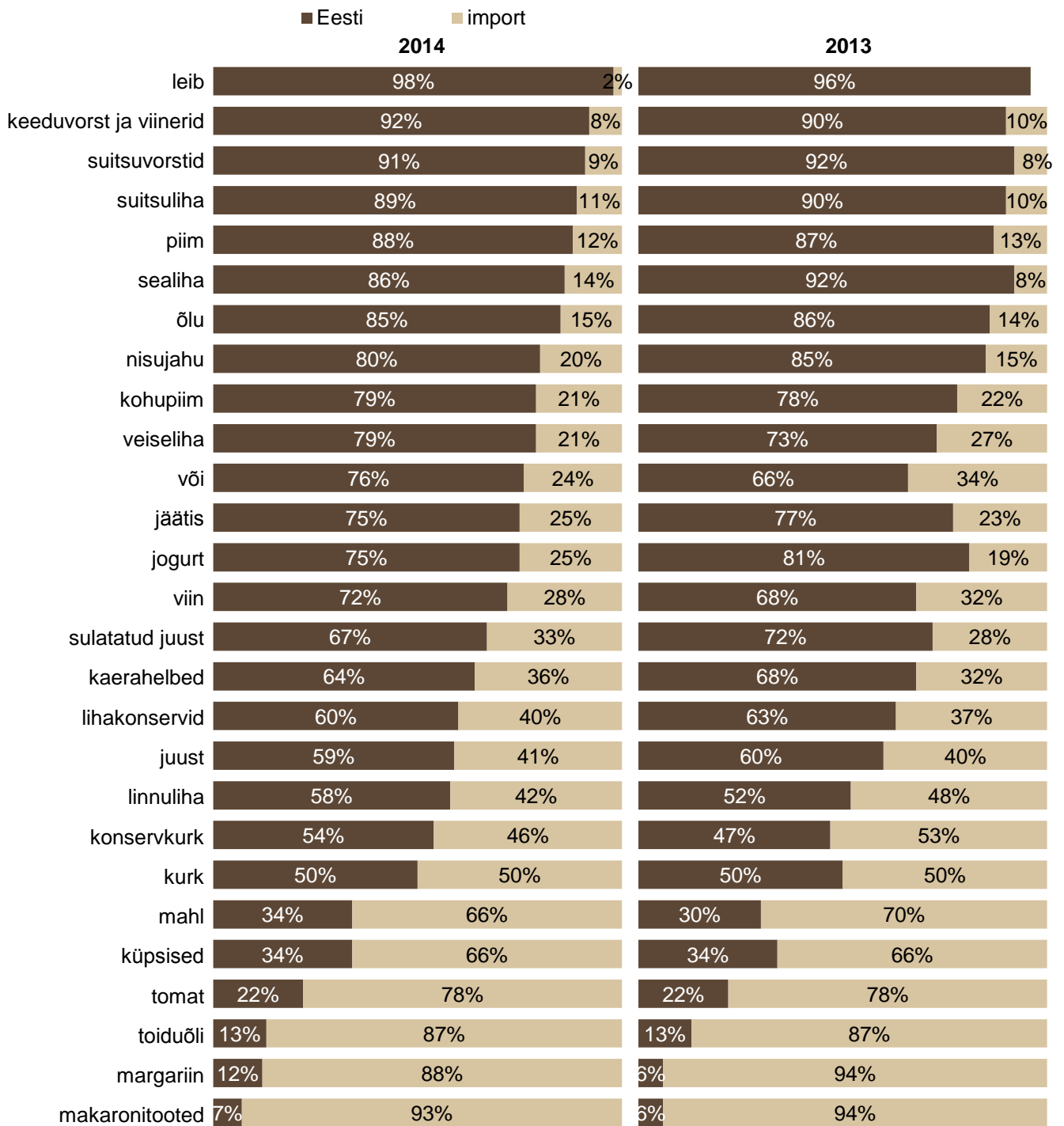
Eesti toidukaupade positsioon siseturul

Kodumaise kauba osatähtsus sortimendis
(nimetuste alusel)

Joonis 1

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus, jaekettide esindajate andmed

	2015			2014		
	import	eesti	erinevus	import	eesti	erinevus
Piim*	0,48	0,60	25%	0,55	0,61	11%
Juust	13,70	8,13	-41%	9,57	8,34	-13%
Sulatatud juust	7,52	6,28	-16%	6,92	6,67	-4%
Jogurt (topsides)	3,48	4,06	17%	3,03	3,05	1%
Või	8,87	7,56	-15%	8,20	8,14	-1%
Kohupiim	3,45	3,16	-8%	4,14	3,41	-18%
Jäätis	2,92	2,89	-1%	2,10	2,70	29%
Veiseliha	6,82	11,58	70%	7,75	11,19	44%
Sealiha	5,20	5,78	11%	5,33	5,99	12%
Linnuliha	4,42	5,85	32%	6,13	6,59	8%
Lihakonservid	7,36	8,60	17%	4,24	5,75	36%
Keeduvorst	3,00	4,48	49%	3,64	4,65	28%
Suitsuvorst	10,27	10,92	6%	10,01	9,17	-8%
Suitsuliha	9,78	9,19	-6%	8,16	8,02	-2%
Nisujahu	1,08	0,95	-12%	0,72	0,84	17%
Kaerahelbed	2,25	1,78	-21%	1,75	1,87	7%
Leib	1,51	1,71	13%	-	1,89	-
Küpsised	4,85	4,45	-8%	5,17	4,27	-17%
Makaronid	2,79	1,59	-43%	2,31	1,78	-23%
Õlu	2,02	1,86	-8%	2,06	1,78	-14%
Viin	21,50	17,85	-17%	21,19	16,32	-23%
Mahl (õuna)	1,54	1,16	-25%	1,70	1,14	-33%
Margariin	3,89	2,73	-30%	3,00	3,03	1%
Toiduõli	3,46	2,41	-30%	2,47	2,04	-17%
Konservkurk	2,47	2,84	15%	2,48	2,71	9%
Värske kurk	1,37	2,21	61%	1,17	2,43	108%
Tomat	1,95	5,63	189%	1,86	4,66	151%

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

* Impordi puhul 2% ja Eesti puhul 2.5% piim kliepakendis

TNS

Piim ja piimatooted

PIIMATOOTED

Joogipiim

Piima tooterühma sortimendi- ja hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sordimendivaatluse alla kuulusid lehmapiimad erinevates pakendites (pudel, purepakk, kile); vaatluse alla ei kuulunud kitsepiimad, samuti taimset päritolu piimad (sojapiim, kookospiim jms) ning hapendatud piimatooted ja piimajoogid;

- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud kilepakendis 2,5% lehmapiimad.

Joogipiima sortiment on aastaga kahanenud 3% (nimetuste arv keskmiselt kauplustes käesoleval aastal 10,5; eelmisel aastal 10,8), kusjuures suurenenud on importjoogipiima sortiment, kodumaise joogipiima nimetuste arv on kahanenud (tabel 2). Kodumaise joogipiima osakaal on 86% (2014. a 88%) (joonis 3).

Kilepakendis 2,5% lehmapiima hind on aastaga odavnunenud 2% (2014. a 0,60 €/l ning 2015. a 0,59 €/l) (tabel 3).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik piim kogu piima müügikäibest 92% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes tõusnud 2% võrra (joonis 4).

Juust

Juustu tooterühma sortimendi- ja hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sordimendivaatluse alla kuulusid ainult kõvad ning poolkõvad naturaalujuustud (tükeldatud/pakendatud, viilutatud ning kaaluga juustud). Vaatluse alla ei kuulunud pehmed juustud (hallitusjuustud, kitse- ja lambapiimajuustud, toorjuustud, soolveejuustud, *mascarpone*, *mozzarella* jms), samuti snäkstooted juustust (juustupatsid, -ribad) ning mistahes sorti riivitud juustud.

- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud enam levinud naturaalujuustud nii lahtisena kui ka pakendatult, v.a väikepakendid (< 200 gr) ja viilutatud juustu pakendid.

Juustu sortiment on aastaga kahanenud 17% (nimetuste arv keskmiselt kauplustes 2015. a 55,3, 2014. a 67), sealjuures on enam langenud kodumaiste juustusortide keskmine arv (-26%) ning tõusnud välismaiste juustusortide keskmine arv kaupluses (13%) (tabel 2). Eesti juustu osakaal nimetuste alusel on samuti vähenenud (2015. a 71% ning 2014. a 79%) (joonis 3).

Juustu hind (kõik kaardistatud juustud, v.a väikepakendid ja viilutatud juustu pakendid) on aastaga tõusnud 16% (2014. a 8,45 €/kg ning 2015. a 9,70 €/kg), hinnatõus on toimunud välismaist päritolu juustu arvelt (välismaise juustu hinna tõus on 43%, kuna müüki on lisandunud kallimaid välismaiseid juuste, samal ajal kui kodumaise juustu keskmine hind on veidi langenud (-3%) (tabel 3).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik juust kogu juustu müügikäibest 80% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes langenud 5% võrra (joonis 4).

Sulatatud juust

Sulatatud juustu sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid ainult sulatatud juustud (ingl processed cheese), ka lisanditega (pipar, pähklid vms), samuti sulatatud juustu viilud. Vaatluse alla ei kuulunud muud määritavaid juustud: määrdejuust, võie, võideks, võidel, sulatatud võil

- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud kõik määritavaid sulatatud juustud, hinnavõrdlusele ei kuulu viilutatud sulajuustud.

Sulatatud juustu sortiment on aastaga kasvanud 3% (sulatatud juustu nimetuste arv keskmiselt kauplustes käesoleval aastal 19,0; eelmisel aastal 18,5), kodumaise sulatatud juustu sortiment on suurenenud 9%, samal ajal kui import sulatatud juustu sortiment on kahanenud 21% (tabel 2). Kodumaise sulatatud juustu osakaal on 63% (2014. a 59%) (joonis 3).

Sulatatud juustu hind on aastaga langenud 3% (käesoleva uuringu kohaselt oli sulatatud juustu keskmine kilohind 6,54 €, 2014. a 6,74 €) (tabel 3). Eesti päritolu sulatatud juustu hind on langenud 6%, välismaist päritolu sulatatud juust on kallinenud aga 9% (tabel 3).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik sulatatud juust kogu sulatatud juustu müügikäibest 75% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes langenud 6% võrra (joonis 4).

Jogurt

Jogurti sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid ainult tootenimetust "jogurt" kandvad tooted erinevates pakendites, sh maitsestatud ja maitsestatud jogurtid. Vaatluse alla ei kuulunud jogurtit sisaldavad muud toiduained: jogurtimaius, -dessert, -kreem; samuti jogurtijook (nt Actimel, Jänks), jogurti-shake, lisanditega (krõbuskid, helbed, pallid jms) jogurtid, mittelehmapiiimast tehtud joogid (sojajogurt jm). Samuti ei kuulu vaatluse alla hapsid, hapipiimajoogid jms. - hinnavõrdlusena on aruandes esitatud 0,5 kg ja väiksemates pakendites erinevate maitsetega piima- ja koorejogurtid.

Jogurtite sortiment on aastaga kasvanud 5% (jogurtite nimetuste arv keskmiselt kauplustes käesoleval aastal 69,5; eelmisel aastal 66,2), Eesti päritolu jogurtite nimetuste arv on keskmiselt tõusnud 3%, välismaist päritolu jogurtite arv on keskmiselt tõusnud 14% (tabel 2). Kodumaise jogurti osakaal käesoleva uuringu põhjal on 76% (2014. a 78%) (joonis 3).

Jogurti hind on aastaga tõusnud 24% seoses kallimate topsijogurtite lisandumisega jaemüüki (jogurti kilohind käesoleva uuringu põhjal on 3,76 € , eelmisel aastal aga 3,04 €), Eesti päritolu jogurtid kallinesid 33% ja importjogurti hind on tõusnud (15%) (tabel 3).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik jogurt kogu jogurti müügikäibest 79% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes tõusnud 6% (joonis 4).

Või

Või sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid kõik lehmapiiimakoorest valmistatud vähemalt 80% rasvasusega võid erinevates pakendites (nii karpi kui ka paberisse pakendatud), ka lisanditega või (nt sool, ürdid). Vaatluse alla ei kuulunud kitse- jm loomapiimavõi; võilaadsed tooted nagu võie, võideks, võidel ning taimset päritolu võid (nt kakaovõi, kookosrasv jne).

- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud enam levinud lehmapiiimast valmistatud vähemalt 82% rasvasisaldusega võid.

Või sortiment on aastaga suurenenud 13% (või nimetuste arv keskmiselt kauplustes käesoleval aastal on 10,6; eelmisel aastal 9,4), suurenenud on importvõi keskmine nimetuste arv kauplustes (34%) (tabel 2). Kodumaise või osakaal kogusortimendist on 58% (2014. a 66%) (joonis 3).

Või hind on langenud (käesoleva uuringu põhjal maksis või keskmiselt 8,04 €/kg, 2014. a 8,16 €/kg) (tabel 3).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik või kogu või müügikäibest 79% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes tõusnud 1% võrra (joonis 4).

Kohupiim

Kohupiima sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid ainult tootenimetust "kohupiim" kandvad tooted (sh ricotta kohupiim) ja kohupiimapastad, ka lisanditega kohupiimad. Vaatluse hulka ei kuulunud kohukesed, kohupiimadesserdid, -kreemid, -hõrgutised, -vormid jm magustoidud

- Hinnavõrdlusena on aruandes esitatud 250 gr pakikohupiimad.

Kohupiima sortiment on aastaga kasvanud 18% (kohupiima nimetuste arv keskmiselt kauplustes käesoleval aastal on 17,7; eelmisel aastal 15,0). Kui Eesti päritolu kohupiima nimetuste arv on kasvanud 14%, siis importkohupiima nimetuste keskmine arv kaupluste kohta on kasvanud kahekordseks (0,6-lt 1,3 nimetusele) (tabel 2). Eesti päritolu kohupiima osakaal on 93% (2014. a 96%) (joonis 3).

250-grammise pakikohupiima hind on aastaga langenud 7% (2014. a oli keskmine kilohind 3,47 €, 2015. a 3,21 €), veidi enam on odavnenud importkohupiim ning vähem kodumaine kohupiim (tabel 3).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik kohupiim kogu kohupiima müügikäibest 89% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes langenud 1% võrra (joonis 4).

Jäätis

Jäätise sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid ainult perepakendis (400 ml ja enam) lehmapiimast valmistatud jäätised.

Vaatlusesse ei kuulunud muudes pakendites jäätised (pulga-, koonus-, vahvlitops, batoon jms). Samuti ei kuulunud vaatluse alla mahla-, riisi- jms taimset päritolu jäätised, sorbetid ning jäätisetordid.

- Hinnavõrdlusena on aruandes esitatud enam levinud 0,8-1 l vaniljejäätised.

Jäätise sortiment on aastaga suurenenud 10%: 2015. aasta sortimendivaatluse käigus kaardistati Eesti kauplustes keskmiselt 42,6 nimetust jäätist kaupluse kohta, 2014. aastal oli vastav näitaja 38,9 (tabel 2). Suurenenud on Eesti ning veidi vähenenud välismaiste perejäätiste keskmine nimetuste arv kaupluse kohta (tabel 2). Kodumaise perejäätise osakaal käesoleva uuringu põhjal on 68% (eelmisel aastal 63%) (joonis 3).

0,8–1 l vaniljejäätise keskmine hind on aastaga tõusnud 12%; kusjuures importjäätise hind on tõusnud enam kui kodumaise jäätise hind (tabel 3).

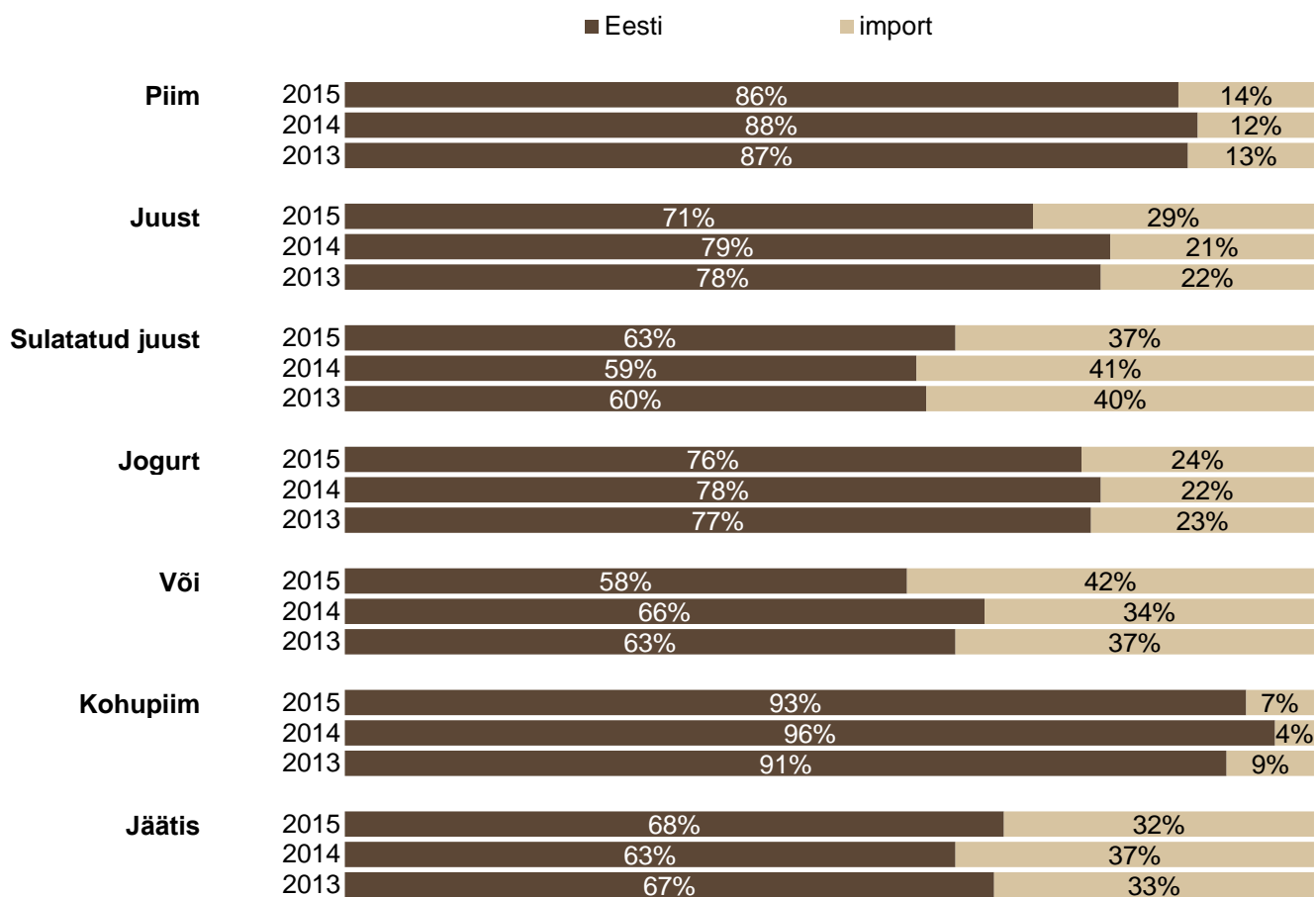
Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik jäätis kogu jäätise müügikäibest 64% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes langenud 4% võrra (joonis 4).

			Piim*	Juust**	Sulatatud juust**	Jogurt**	Või**	Kohupiim**	Jäätis**
Eesti keskmiselt	Kokku	2015	10,5	55,3	19,0	69,5	10,6	17,7	42,6
		2014	10,8	67,0	18,5	66,2	9,4	15,0	38,9
		2013	9,7	63,7	15,3	59,0	10,0	15,5	40,9
		muutus ± %	-3%	-17%	3%	5%	13%	18%	10%
	Eesti	2015	9,0	39,3	11,9	53,0	6,2	16,4	29,0
		2014	9,5	53,2	10,9	51,5	6,2	14,4	24,7
		2013	8,4	49,5	9,2	45,5	6,3	14,1	27,3
		muutus ± %	-5%	-26%	9%	3%	0%	14%	18%
	import	2015	1,4	15,6	6,0	16,6	4,3	1,3	13,6
		2014	1,3	13,8	7,6	14,6	3,2	0,6	14,2
		2013	1,3	14,2	6,2	13,6	3,7	1,4	13,6
		muutus ± %	8%	13%	-21%	14%	34%	117%	-4%

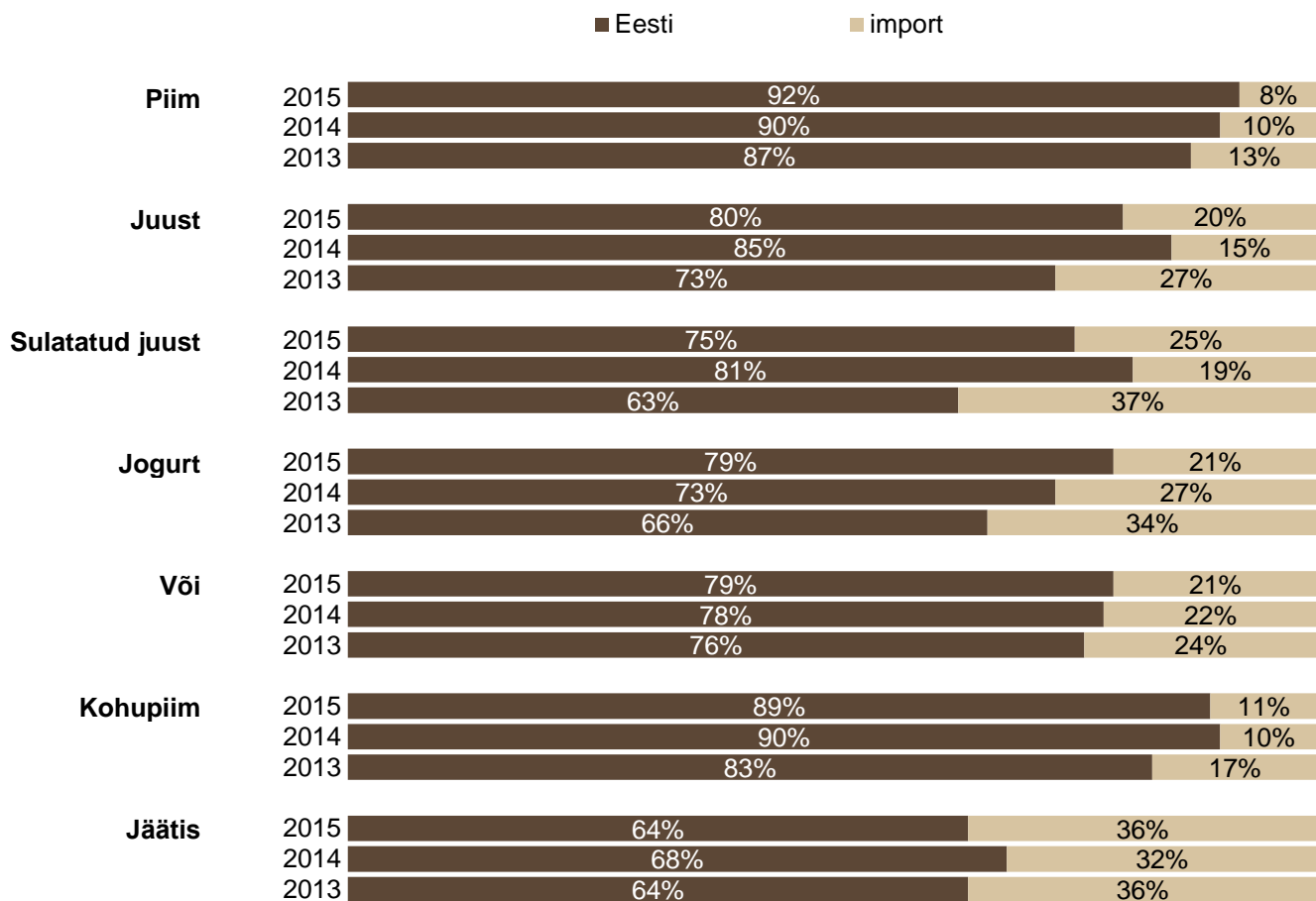
* Piima puhul kaardistati kogu loomset päritolu piima sortiment. Sama nimega, kuid eri suurusega pakendid loeti eri toodeteks.

** Juustu; sulatatud-, määrde- ja toorjuustu; jogurti; või; kohupiima ja jäätiste puhul kaardistati kogu sortiment. Eraldi toodeteks loeti sama nimega eri suurusega pakendid.

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus, jaekettide esindajate andmed

			Piim*	Juust	Sulatatud juust	Jogurt	Või	Kohupiim	Jäätis
Eesti keskmiselt	Kokku	2015	0,59	9,84	6,54	3,76	8,04	3,21	2,90
		2014	0,60	8,45	6,74	3,04	8,16	3,47	2,58
		2013	0,57	8,01	6,03	2,57	8,09	3,23	2,35
		muutus ± %	-2%	16%	-3%	24%	-1%	-7%	12%
	Eesti	2015	0,60	8,13	6,28	4,06	7,56	3,16	2,89
		2014	0,61	8,34	6,67	3,05	8,14	3,41	2,70
		2013	0,57	7,72	6,02	2,39	7,98	3,12	2,22
		muutus ± %	-2%	-3%	-6%	33%	-7%	-7%	7%
	import	2015	0,48	13,70	7,52	3,48	8,87	3,45	2,92
		2014	0,55	9,57	6,92	3,03	8,20	4,14	2,10
		2013	0,49	9,72	6,04	3,03	8,28	4,00	2,61
		muutus ± %	-13%	43%	9%	15%	8%	-17%	39%

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi ja hinnavaatlus

* Impordi puhul 2% ja Eesti puhul 2.5% piim kliepakendis

TNS

Liha ja lihatooted

LIHATOOTED

Veiseliha

Veiseliha sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulus kõik erinev naturaalne (maitsestatamata ja külmutamata) veiseliha, nii lahtine kui ka pakendatud, nii kondiga kui ka ilma;
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud kogu kaardistatud veiseliha hind, välja arvatud veise sisefilee.

Veiseliha sortiment on aastaga kahanenud 6%: kui eelmisel aastal müüdi vaatlusperioodil kauplustes keskmiselt 5,0 nimetust veiseliha, siis käesoleval aastal 4,7. Kodumaise veiseliha kõrval on enam kahanenud importveiseliha valik (tabel 4). Kodumaise veiseliha osakaal jääb endiselt kõrgeks – 93% (2014. a 92%) (joonis 5).

Veiseliha hind on aastaga tõusnud 3%: 2013. a maksis veiseliha keskmiselt 10,89 €/kg, käesoleval aastal 11,27 €/kg, kusjuures tõusnud on kodumaise ning odavnenud importveiseliha keskmine hind (tabel 5).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik veiseliha kogu veiseliha müügikäibest 67% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes langenud 5% võrra (joonis 6).

Sealiha

Sealiha sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulus kõik erinev naturaalne (maitsestatamata ja külmutamata) sealiha, nii lahtine kui ka pakendatud, nii kondiga kui ka ilma. Vaatluse hulka ei kuulunud subproduktid (süda, maks jms) ning erimarinaadides lihad (šašlõkk jms);
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud kogu kaardistatud sealiha, välja arvatud sea sisefilee.

Sealiha sortiment on aastaga kahanenud 5%: kui eelmisel aastal müüdi vaatlusperioodil kauplustes keskmiselt 14,7 nimetust sealiha, siis käesoleval aastal 14,0 (tabel 4). Importsealiha sortiment on oluliselt kasvanud (38%) ning kodumaise sealiha sortiment kahanenud (-11%) (tabel 4). Kodumaise sealiha osakaal on 85% (2014. a 91%) (joonis 5).

Sealiha hind on veidi langenud: 2014. a maksis sealiha keskmiselt 5,92 €/kg, 2015. a 5,74 €/kg (tabel 5). Kasvanud on importsealiha keskmine kilohind, kodumaise sealiha hind on aga langenud.

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik sealiha kogu sealiha müügikäibest 75% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes langenud 2% (joonis 6).

Linnuliha

Linnuliha sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulus kõik erinev maitsestatamata ja külmutamata kana- ning broileriliha;
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud maitsestatamata kana- ja broilerifilee; hinnavõrdlusele ei ole kaasatud muud linnulihatooted (nt tiivad, koivad, poolkoivad jms).

Vastupidiselt veiseliha ning sealiha sortimendile on linnuliha sortiment aastaga kasvanud: kui eelmisel aastal müüdi vaatlusperioodil kauplustes keskmiselt 12,0 nimetust linnuliha, siis käesoleval aastal 13,4; sortimendi kasv on olnud suurem just eestimaist päritolu linnuliha puhul (tabel 4). Kodumaise linnuliha osakaal on 48% (2014. a oli 46%) (joonis 5).

Linnuliha hind on oluliselt langenud: 2014. a maksis linnuliha keskmiselt 6,38 €/kg, 2015. a 5,14 €/kg (tabel 5).

Langenud on nii Eesti päritolu kui ka importlinnuliha keskmine hind (tabel 5). Langus on olnud järsem importlinnuliha puhul.

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik linnuliha kogu linnuliha müügikäibest 59% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes langenud 1% võrra (joonis 6).

Lihakonservid

Lihakonservi sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid kõik erinevad lihakonservid ükskõik millise looma lihast. Vaatluse alla ei kuulunud pasteedid ning konservitud.
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud sea- ja veiselihakonservid.

Lihakonservide sortiment on aastaga kahanenud: kui eelmisel aastal müüdi vaatlusperioodil kauplustes keskmiselt 20,3 nimetust lihakonserve, siis käesoleval aastal 19,0. Kahanenud on nii kodumaise kui ka import lihakonservide valik kauplustes (tabel 4). Kodumaise lihakonservi osakaal on 64% (2014. a oli 64%) (joonis 5).

Lihakonservi hind on aastaga tõusnud: 2014. a maksis sea- või veiselihakonserv keskmiselt 5,13 €/kg, käesoleval aastal 7,37 €/kg. Kallinenud on nii Eesti päritolu kui ka importlihakonservi hind (tabel 5).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. a kohalik lihakonserv kogu lihakonservide müügikäibest 60% ning see osakaal on 2013. a võrreldes langenud 3% võrra (joonis 6).

Keeduvorst ja viinerid

Keeduvorsti ja viinerite sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid kõik erinevad keeduvorstid ja viinerid, nii lisanditega kui ka ilma, nii lahtine kui ka pakendatud;
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud enam levinud keeduvorstid ja viinerid, välja arvatud väikepakendid (alla 200 g) ja viilutatud toodete pakendid.

Keeduvorstide ja viinerite sortiment on aastaga vähenenud: 2014. a müüdi kauplustes keskmiselt 65,3 eri nimetust keeduvorsti/viinerit, käesoleval aastal 57,4; kahanenud on just kodumaise keeduvorsti/viineri sortiment (tabel 4).

Kodumaise keeduvorsti/viineri osakaal on 97% (2014. a 97%) (joonis 5).

Keeduvorsti/viineri keskmine kilohind on aastaga veidi langenud: 2014. a maksis keeduvorst/viiner keskmiselt 4,62 €/kg, käesoleval aastal 4,43 €/kg (tabel 5). Oluliselt on tõusnud importkeeduvorsti/viineri hind (tabel 5).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik keeduvorst/viiner kogu keeduvorstide/viinerite müügikäibest 91% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes langenud 1% võrra (joonis 6).

Suitsuvorst

Suitsuvorsti sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuuluvad kõik erinevad suitsuvorstid lisanditega ja ilma. Vaatluse hulka ei kuulunud õllevorstid, grillvorstid, salaamivorstid, suitsutatud keeduvorstid, sigarid, kõrsikud, vorstikesed, rulaadid, snäkitooted ning servelaadid;
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud kõik sea- ja loomaliha suitsuvorstid, välja arvatud väikepakendid (alla 200 g) ning viilutatud vorsti pakendid.

Suitsuvorsti sortiment on aastaga vähenenud: kui 2014. a müüdi kauplustes keskmiselt 43,1 eri nimetust suitsuvorsti, siis käesoleval aastal 39,7; kahanenud on kohaliku toodangu sortiment (tabel 4). Kodumaise suitsuvorsti osakaal on 95% (2014. a oli 95%) (joonis 5).

Suitsuvorsti hind on aastaga kallinenud 18%: 2014. a maksis suitsuvorst keskmiselt 9,21 €/kg, käesoleval aastal 10,89 €/kg. Tõusnud on just Eesti päritolu suitsuvorsti hind (tabel 5).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik suitsuvorst kogu suitsuvorstide müügikäibest 86% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes langenud 6% võrra (joonis 6).

Suitsuliha sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid erinevad suitsuliha ja -singid ükskõik millise looma lihast, nii pakendatud kui ka lahtised ja viilutatud tooted. Sordivaatluse hulka ei kuulunud (õlle)sigarid ja muud suitsutatud snäkitooted;
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud kõikide kaardistatud suitsutatud sea- ja veiseliha pakendid, välja arvatud väikepakendid (alla 200 g) ning viilutatud toodete pakendid.

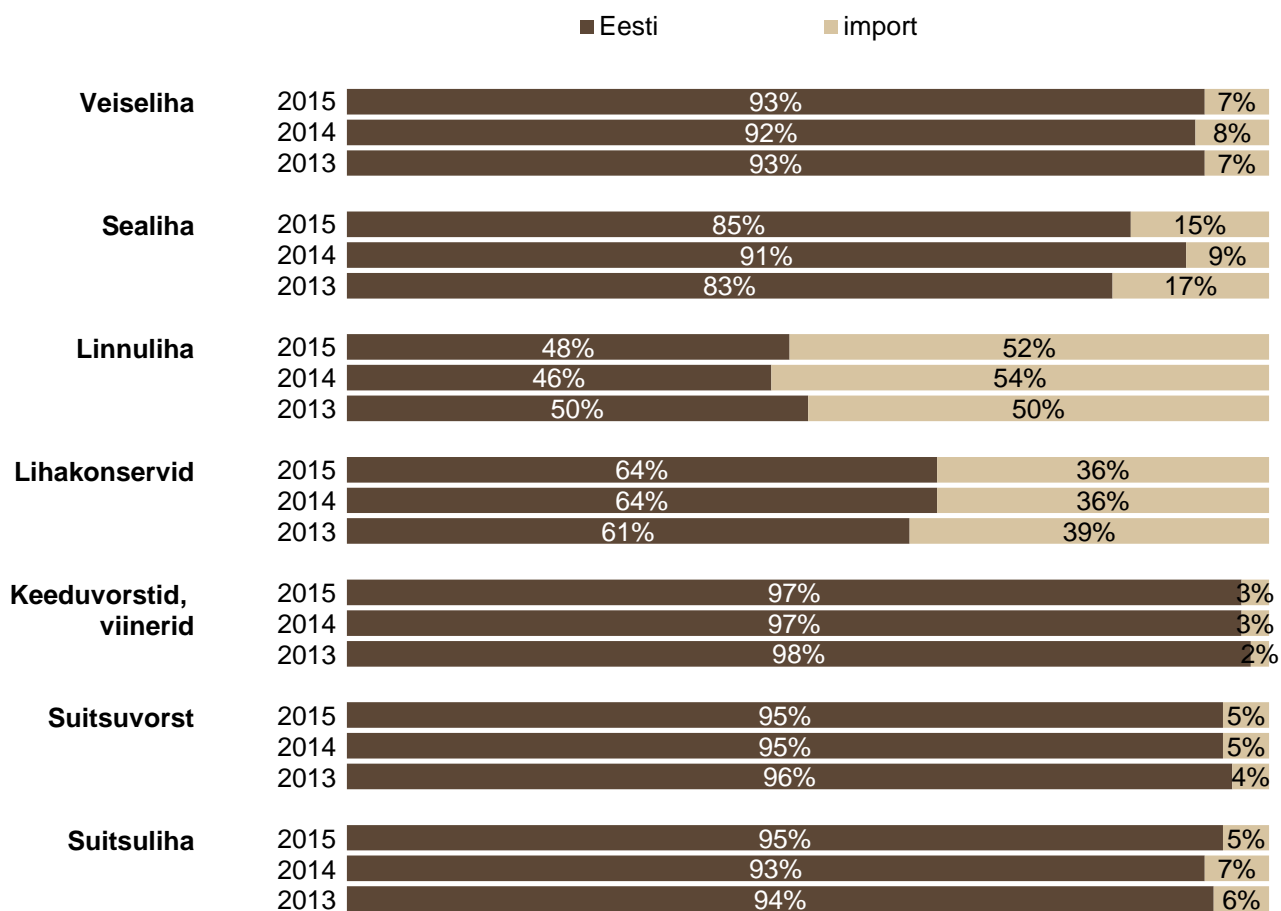
Suitsuliha sortiment on aastaga suurenenud: kui 2014. a müüdi kauplustes keskmiselt 73,1 eri nimetust suitsuliha, siis käesoleval aastal 82,9; oluliselt on laienenud importsuitsuliha sortiment (42%) (tabel 4). Kodumaise suitsuliha osakaal on 95% (2014. a oli 93%) (joonis 5).

Suitsuliha hind on aastaga tõusnud 13%: 2014. a maksis suitsuliha keskmiselt 8,03 €/kg, käesoleval aastal 9,09 €/kg. Oluliselt on tõusnud nii Eesti päritolu kui ka importsuitsuliha kilohind (tabel 5).

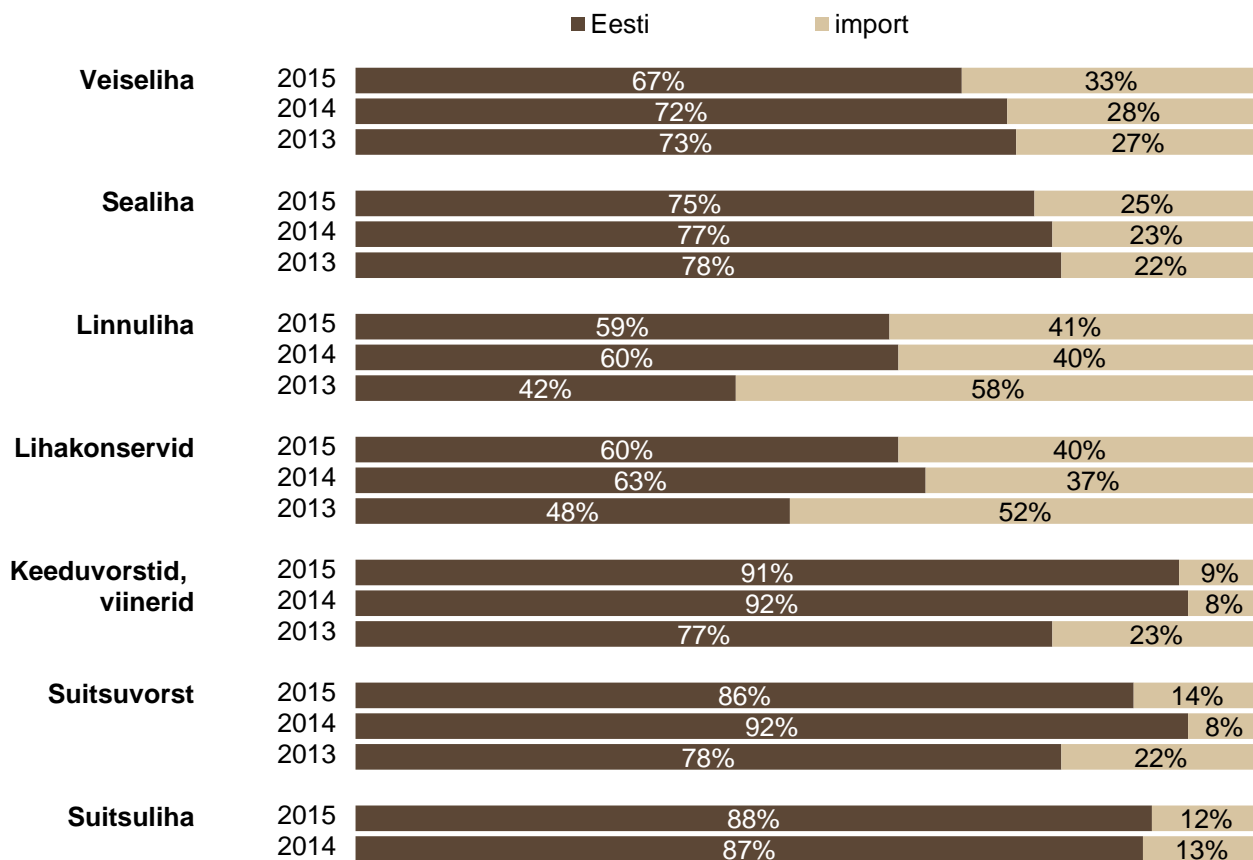
Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik suitsuliha kogu suitsuliha müügikäibest 88% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes tõusnud 1% võrra (joonis 6).

			Veise- liha	Sealiha	Linnu-liha	Liha- konservid	Keedu- vorstid, viinerid	Suitsu- vorst	Suitsu- liha
Eesti keskmiselt	Kokku	2015	4,7	14,0	13,4	19,0	57,4	39,7	82,9
		2014	5,0	14,7	12,0	20,3	65,3	43,1	73,1
		2013	7,7	13,9	13,6	20,2	61,7	36,7	68,7
		muutus ± %	-6%	-5%	12%	-6%	-12%	-8%	13%
	Eesti	2015	4,3	11,9	6,6	12,3	55,4	37,6	75,1
		2014	4,6	13,4	5,5	12,9	63,6	41,1	67,6
		2013	7,2	11,5	6,8	12,4	60,2	35,0	64,6
		muutus ± %	-7%	-11%	20%	-5%	-13%	-9%	11%
	import	2015	0,3	1,8	6,8	6,7	2,0	2,1	7,8
		2014	0,4	1,3	6,5	7,4	1,7	2,0	5,5
		2013	0,5	2,4	6,8	7,8	1,5	1,8	4,1
		muutus ± %	-25%	38%	5%	-9%	18%	5%	42%

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus, jaekettide esindajate andmed

			Veise-liha	Sealiha	Linnuliha	Liha-konservid	Keedu-vorst	Suitsu-vorst	Suitsu-liha
Eesti keskmiselt	Kokku	2015	11,27	5,74	5,14	7,37	4,43	10,89	9,09
		2014	10,89	5,92	6,38	5,13	4,62	9,21	8,03
		2013	9,99	5,80	6,24	5,09	4,15	8,28	7,18
		muutus ± %	3%	-3%	-19%	44%	-4%	18%	13%
	Eesti	2015	11,58	5,78	5,85	8,60	4,48	10,92	9,19
		2014	11,19	5,99	6,59	5,75	4,65	9,17	8,02
		2013	10,09	6,04	6,21	6,11	4,28	8,24	7,19
		muutus ± %	15%	-4%	-6%	41%	5%	33%	28%
	import	2015	6,82	5,20	4,42	7,36	3,00	10,27	9,78
		2014	7,75	5,33	6,13	4,24	3,64	10,01	8,16
		2013	8,44	4,82	6,44	4,13	2,12	9,67	7,04
		muutus ± %	-19%	8%	-31%	78%	42%	6%	39%

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi ja hinnavaatlus

TNS

Teraviljatooted

TERAVILJATOOTED

Leib

Leiva tooterühma sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuuluvad kõik poes müügil olevad erinevad viilutatud ja viilutamata leivad, ka kohapeal küpsetatud leivad. Vaatluse hulka ei kuulunud saiad, sepikud, kuklid jmt tooted;
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud mustad, peen- ja rukkileivad; hinnavõrdlusesse ei kuulu tasku-, tera- ja koorikleivad; samuti kaera-, mitmevilja- ja puuviljaleivad.

Leiva sortiment on aastaga veidi langenud: 2014. a müüdi kauplustes keskmiselt 46,5 eri nimetust leiba, 2015. a 45,0 (tabel 6). Kui seni on kogu kauplustes müüdav leib pärinenud Eestist, siis 2015. aastal Fazeri tootmise ümbersuunamisega Leetu ja Läti on kauplustes müüma hakatud Leedu ja Läti päritolu leivatooted. Kodumaise toodangu osakaal leivatoodete sortimendis oli 2015. aastal 83% (2014. a oli see 100%) (joonis 7).

Leiva keskmine hind on langenud: 2014. a maksis leib keskmiselt 1,89 €/kg, 2015. a 1,67 €/kg (tabel 7).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik leib kogu leiva müügikäibest 98% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes kasvanud 2% (joonis 8).

Nisujahu

Nisujahu tooterühma sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuuluvad kõik poes müügil olev nisujahu, nt spelta-, täistera-, mahenisujahu jms. Vaatluse hulka ei kuulunud jahusegud, mis sisaldavad nisujahu;
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud kõrgema sordi nisujahu (välja arvatud mahetooted).

Nisujahu sortiment on aastaga kahanenud: 2014. a müüdi kauplustes keskmiselt 9,7 eri nimetust nisujahu, 2015. a 7,1; kahanenud on nii importtoodang kui ka kodumaist päritolu nisujahu sortiment (tabel 6). Kodumaise nisujahu osakaal püsib 72% (joonis 7).

Nisujahu keskmine kilohind on aastaga tõusnud 8%: 2014. a maksis nisujahu keskmiselt 0,83 €/kg, 2015. a 0,9 €/kg (tabel 7). Eesti päritolu nisujahu hind tõusis 13% ning importnisujahu hind 6% (tabel 7).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik nisujahu kogu nisujahu müügikäibest 76% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes kasvanud 10% võrra (joonis 8).

Küpsised

Küpsiste tooterühma sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuuluvad kõik tootenimetusega "küpsis" teraviljast valmistatud soolased ja magusad küpsised (sh lisanditega, lisanditeta, pakendatud, lahtised). Välja jäid nn küpsiselaadsed tooted: grissiniidid, kõrsikud, kreekerid, rõngikud/barankad;
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud enam levinud ilma täidiseta ja katteta pakiküpsised.

Küpsiste sortiment on aastaga suurenenud 5%: 2014. a müüdi kauplustes keskmiselt 88,8 eri nimetust küpsist, 2015. a 93,1; Eesti päritolu küpsiste sortiment on suurenenud veidi enam kui importküpsiste valik (tabel 6). Kodumaiste küpsiste osakaal on 29% (2014. a 27%) (joonis 7).

Küpsiste keskmine hind on langenud: 2014. a maksis küpsis keskmiselt 4,92 €/kg, 2015. a 4,56 €/kg; kusjuures langes just importküpsiste hind (tabel 7).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik küpsis kogu küpsiste müügikäibest 34% ning see osakaal pole 2013. aastaga võrreldes muutunud (joonis 8).

Makaronid

Makaronide tooterühma sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid (durum)nisujahust toodetud erinevad makaronitooted, kaasa arvatud spagetid, lasanjeplaadid, nuudlid jne. Vaatlusest jäävad välja: kiirnuudlid (nt Mitchi jms), cous-cous, munanuudlid; samuti riisi-, tatra-, maisi-, rukkijahust valmistatud pastatooted ning täidisega pastatooted: nt *cannelloni*, *cappelletti*, *fagottini*, *ravioli* jms.

- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud enam levinud tavalised makaronid (välja arvatud lasanjeplaadid, spagetid ning mahetooted).

Makaronide sortiment on aastaga kasvanud: 2014. a müüdi kauplustes keskmiselt 66,2 eri nimetust makarone, 2015. a 71,1 (tabel 6). Võrreldes eelmise aastaga on laienenud just välismaist päritolu makaronide sortiment (tabel 6). Kahanenud on kodumaise makaroni osakaal: kui 2014. a kaardistati vaatluse käigus 3% kohalikku päritolu makarone (mahemakaronid), siis käesoleval aastal on kohalik makaron langenud 0%-le (joonis 7).

Makaronide keskmine hind on aastaga tõusnud: 2014. a oli 2,30 €/kg, 2015. a 2,79 €/kg (tabel 7). Käesoleva aasta uuringu põhjal kujunes kodumaise makaroni keskmiseks hinnaks 1,59 €/kg (tabel 7). Importmakaronide hind on tõusnud 21% 2,79 €-le/kg.

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik makaron kogu makaronide müügikäibest 12% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes kasvanud 6% (joonis 8).

Kaerahelbed

Kaerahelveste tooterühma sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid kõik erinevad kaerahelbed: röstitud, röstimata, maitsestatud, maitsestatamata, kiirkaerahelbed ja tavalised.

- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud enam levinud tavalised ilma lisanditeta kaerahelbed.

Kaerahelveste sortiment on aastaga suurenenud 11%: 2014. a müüdi kauplustes keskmiselt 17,2 eri nimetust kaerahelbeid, 2015. a 19,1; kodumaise kõrval on oluliselt enam suurenenud importkaerahelveste sortiment (tabel 6). Kodumaiste kaerahelveste osakaal on 35% (2014. a 38%) (joonis 7).

Kaerahelveste hind on tõusnud: 2014. a maksis kaerahelbes keskmiselt 1,81 €/kg, 2015. a 1,93 €/kg; kodumaiste kaerahelveste hind on veidi langenud ning importkaerahelveste hind aga oluliselt tõusnud (tabel 7).

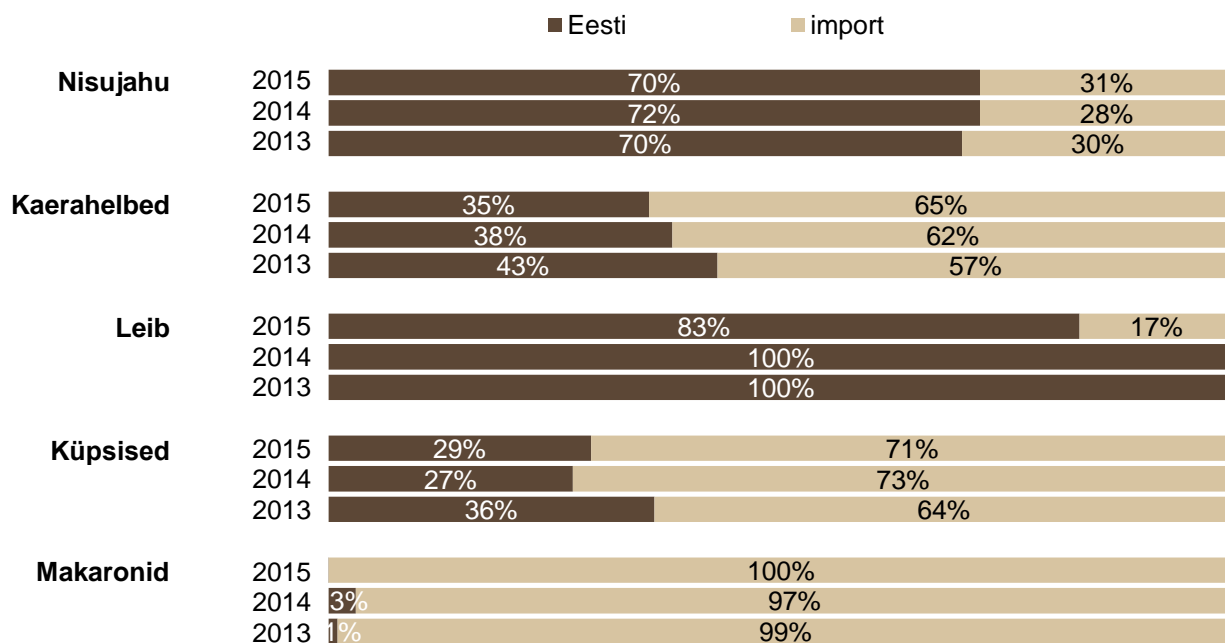
Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik kaerahelbes kogu kaerahelveste müügikäibest 34% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes suurenenud 4% võrra (joonis 8).

			Nisujahu	Kaerahelbed	Leib	Küpsised	Makaronid
Eesti keskmiselt	Kokku	2015	7,1	19,1	45,0	93,1	71,1
		2014	9,7	17,2	46,5	88,8	66,2
		2013	6,1	12,8	47,5	75,2	68,2
		muutus ± %	-27%	11%	-3%	5%	7%
	Eesti	2015	5,1	6,8	37,4	27,0	1,3
		2014	7,0	6,6	46,4	24,0	1,9
		2013	5,3	5,5	47,5	26,7	0,6
		muutus ± %	-27%	2%	-19%	13%	-31%
	import	2015	2,0	12,3	7,6	66,1	69,9
		2014	2,7	10,6	0,0	64,8	64,3
		2013	2,3	7,3		48,5	67,6
		muutus ± %	-26%	16%	-	2%	9%

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi ja hinnavaatlus

Kodumaise ja importtoodete osakaal: teraviljatooted
(nimetuste alusel)

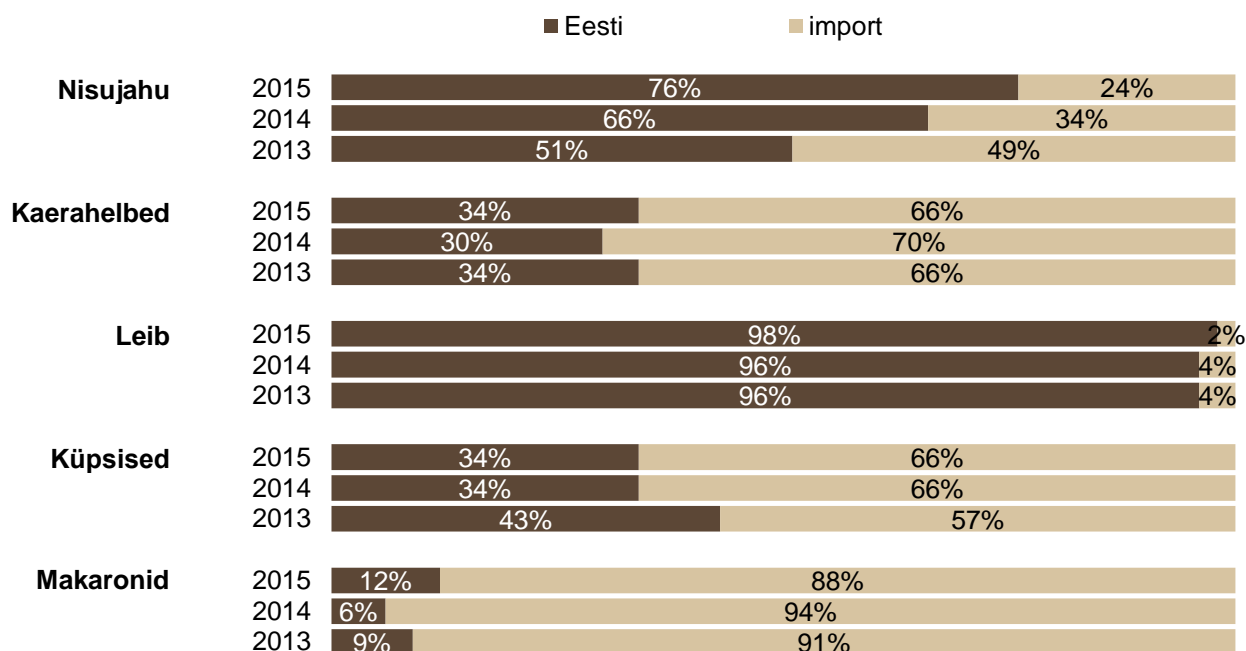
Joonis 7

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi ja hinnavaatlus

Kodumaise ja importtoodete osakaal: teraviljatooted
(müügikäibe alusel)

Joonis 8

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus, jaekettide esindajate andmed

		Nisujahu	Kaerahelbed	Leib	Küpsised	Makaronid	
Eesti keskmiselt	Kokku	2015	0,90	1,93	1,67	4,56	2,79
		2014	0,83	1,81	1,89	4,92	2,30
		2013	0,73	1,82	1,86	4,95	2,44
		muutus ± %	8%	7%	-12%	-7%	21%
	Eesti	2015	0,95	1,79	1,71	4,45	1,59
		2014	0,84	1,87	1,89	4,27	1,78
		2013	0,76	1,80	1,86	3,81	
		muutus ± %	13%	-4%	-10%	4%	-11%
	import	2015	0,76	2,04	1,51	4,85	2,79
		2014	0,72	1,75	-	5,17	2,31
		2013	0,64	1,90	-	5,43	2,44
		muutus ± %	6%	17%	-	-6%	21%

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi ja hinnavaatlus

Joogid

JOOGID

Õlu

Õlle tooterühma sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid kõik kaupluses müügil olevad õlled kõikides pakendites;
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud enam levinud erinevates pakendites õlled.

Õlle sortiment on aastaga kasvanud 6%: 2014. a müüdi kauplustes keskmiselt 120,1 eri nimetust õlut, 2015. a 127,1; kasvanud on nii kodumaiste kui ka importõlled sortiment (tabel 8). Kodumaise õlle osakaal kogu õllesortimendist on 53% (2014. a 54%) (joonis 9).

Õlle hind on aastaga tõusnud 4%: 2014. a maksis õlu keskmiselt 1,81 €/l, 2015. a 1,89 €/l; hinnatõusu on tinginud Eesti päritolu õlle keskmise hinna tõus, importõlle keskmine hind on veidi langenud (tabel 9).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik õlu kogu õlle müügikäibest 85% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes langenud 1% võrra (joonis 10), seega importõlled on suuresti vaid riulite täitmiseks, kuna nende osakaal sortimendis on üle kolme korra suurem kui müügikäibes.

Viin

Viina tooterühma sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid kõik kauplustes müügil olevad viinad erinevates pakendites. Vaatluse alt jäid välja piiritusejoogid, gaseeritud viinajoogid, viinasegujoogid jms;
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud enam levinud eri suuruse ja pakendiga viinad.

Viina sortiment on aastaga kahanenud 21%: 2014. a müüdi kauplustes keskmiselt 77,9 eri nimetust viina, 2015. a 61,9; enam-vähem võrdselt on vähenenud nii importviina kui ka kodumaise viina sortiment (tabel 8). Kodumaise viina osakaal on 42% (2014. a 41%) (joonis 9).

Viina keskmine hind on aastaga tõusnud 8%: 2014. a maksis viin keskmiselt 18,47 €/l, 2015. a 19,98 €/l; hinnatõus on tingitud kodumaist päritolu viina hinna tõusust (9%)(tabel 9).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik viin kogu viina müügikäibest 72% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes tõusnud 4% võrra (joonis 10).

Mahl

Mahla tooterühma sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid ainult 100% mahlasaldusega mahlad, siia hulka ei kuulu nektarid, smuutid, mahlajoogid jms;
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud erinevates pakendites õunamahl.

100% mahlasaldusega mahlade sortiment on aastaga kasvanud: 2015. a müüdi kauplustes keskmiselt 36,3 eri nimetust mahla, 2015. a aga 37,6; kasvanud on just kodumaise mahla sortiment (tabel 8). Eestimaise mahla osakaal on sortimendivaatluse põhjal 37% (2014. a 34%) (joonis 9).

Õunamahla keskmine hind on aastaga langenud 1%: 2014. a maksis õunamahl keskmiselt 1,38 €/l, 2015. a 1,37 €/l; kusjuures eestimaise õunamahla hind on mõnevõrra tõusnud (2%) ning importõunamahla hind langenud (-9%) (tabel 9).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik mahl kogu mahla müügikäibest 54% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes tõusnud 7% võrra (joonis 10).

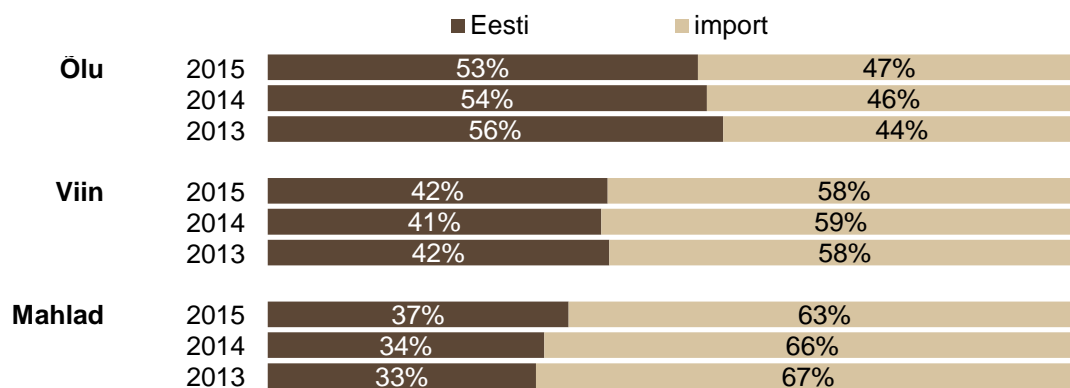
			Õlu	Viin	Mahl
Eesti keskmiselt	Kokku	2015	127,1	61,9	37,6
		2014	120,1	77,9	36,3
		2013	100,7	64,7	44,1
		muutus ± %	6%	-21%	4%
	Eesti	2015	67,3	25,9	13,9
		2014	65,4	32,3	12,3
		2013	56,8	27,3	14,5
		muutus ± %	3%	-20%	13%
	import	2015	59,8	36,0	23,7
		2014	54,7	45,6	24,1
		2013	43,8	42,0	29,6
		muutus ± %	9%	-21%	-2%

Allikas: TNS Emor, alkohoolsete jookide sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

Kodumaise ja importtoodete osakaal: joogid
(nimetuste alusel)

Joonis 9

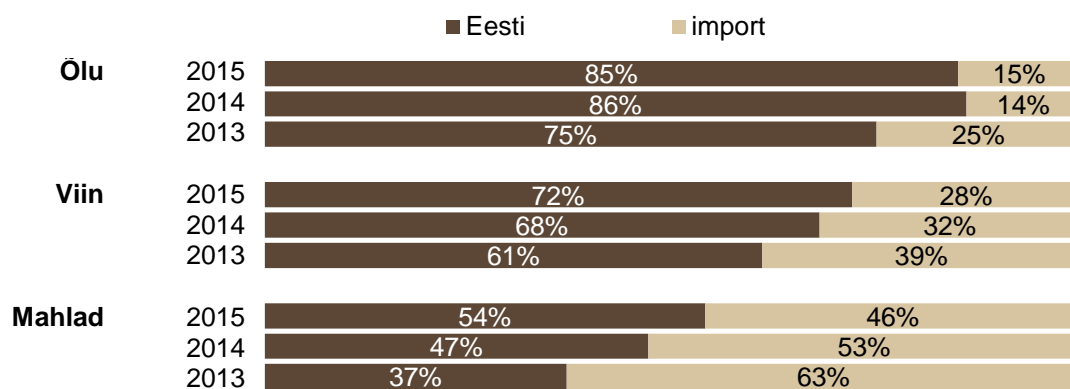

Allikas: TNS Emor, alkoholsete jookide sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus, jaekettide esindaja

Kodumaise ja importtoodete osakaal: joogid
(müügikäibe alusel)

Joonis 10

Allikas: TNS Emor, alkoholsete jookide sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus, jaekettide esindajate andmed

			Õlu	Viin	Mahl	
Eesti keskmiselt	Kokku	2015	1,89	19,98	1,37	
		2014	1,81	18,47	1,38	
		2013	1,73	17,32	1,29	
	muutus ± %			4%	8%	-1%
	Eesti	2015	1,86	17,85	1,16	
		2014	1,68	16,32	1,14	
		2013	1,64	14,53	1,22	
	muutus ± %			11%	9%	2%
	import	2015	2,02	21,50	1,54	
		2014	2,06	21,19	1,70	
		2013	2,06	21,52	1,41	
	muutus ± %			-2%	1%	-9%

Allikas: TNS Emor, alkoholsete jookide sortimendi- ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

The logo for TNS, consisting of a solid pink square with the letters "TNS" in white, bold, sans-serif font centered within it.

TNS

Muud toidukaubad

MUUD TOIDUKAUBAD

Margariin

Margariini tooterühma sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid ainult margariinid, nii küpsetus- kui ka võileivamargariin, nii karpidesse kui ka pakkidesse pakendatud, nii taime- kui ka piimarasvast. Vaatluse alla ei arvatud muud rasvad, nt kookosrasv, kakaorasv, võie, võideks, võidel, rasvasegu, spread jms, samuti vedelad margariinid jm vedelad rasva(segu)d.
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud kõik müügil olevad margariinid, välja arvatud küpsetusmargariinid.

Margariini sortiment on aastaga kahanenud 7%: 2014. a müüdi kauplustes keskmiselt 17,1 eri nimetust margariini, 2015. a 15,9 (tabel 10). Kui eelmisel aastal ei loendati keskmiselt 0,9 sorti margariini kaupluse kohta, siis käesoleva aasta uuringu kohaselt on sortiment kahanenud 0,4 sordile kaupluse kohta (tabel 10).

Margariini keskmine hind on aastaga tõusnud 6%: 2014. a oli margariini keskmine hind 3,00 €/kg, 2015. a 3,18 €/kg (tabel 11). Käesoleva aasta hinnavaatluse põhjal on eestimaist päritolu margariini keskmine hind 2,73 €/kg (tabel 11). Importmargariin kallines aastaga 30%, jõudes tasemele 3,89 €/kg.

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik margariin kogu margariini müügikäibest 7% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes kasvanud 1% võrra (joonis 12).

Toiduõli

Toiduõli tooterühma sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid kõik erinevad toiduõlid, sh oliivi-, päevalilleaseemne-, kreekapähkli- jm õlid, ka maitsestatud õlid;
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud enam levinud päevalille- ja rapsiõli keskmine hind.

Toiduõli sortiment on aastaga jäänud üldjoontes samaks: 2014. a müüdi poodides keskmiselt 43,3 eri sorti toiduõli, 2015. a 43,1 (tabel 10). Suuremad muutused on toimunud toiduõli päritolus: kodumaist päritolu õli sortiment on mõnevõrra suurenenud ja importõli sortiment veidi kahanenud (tabel 10). Kodumaise õli osakaal on sortimendivaatluse kohaselt 8% (2014. a 6%) (joonis 12).

Toiduõli keskmine hind on veidi langenud: 2014. a oli enam levinud päevalille- ja rapsiõli keskmine hind 2,40 €/l, 2015. a 2,37 €/l (tabel 11). Langenud on just importtoodangu hinnatase (-5%).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik toiduõli kogu toiduõli müügikäibest 22% ning see osakaal pole 2013. aastaga võrreldes muutunud (joonis 12).

Konservkurk

Konservkurgi tooterühma sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid kõik erinevad konserveeritud kurgid, nii soola- kui ka marineeritud, nii lahtised kui ka pakendatud, nii viilutatud, tavamõõtmetes kui ka minikurgid;
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud kõik klaaspurgis terved marineeritud ning hapukurgid.

Konservkurgi sortiment on veidi langenud: 2014. a kaardistati kauplustes keskmiselt 21,8 eri nimetust konservkurki, 2015. a 21,6 (tabel 10). Veidi on laienenud kodumaise konservkurgi sortiment (2%) (tabel 10), importkurgi sortiment on veidi kahanenud (-6%). Kodumaise konservkurgi osakaal on 64% (2014. a 65%) (joonis 12).

Konservkurgi hind pole aastaga oluliselt muutunud: 2014. a maksis konservkurk keskmiselt 2,62 €/kg, 2015. a 2,60 €/kg (tabel 11), kusjuures kodumaise konservkurgi hind on tõusnud ja importkonservkurgi hind langenud (tabel 11).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik konservkurk kogu konservkurgide müügikäibest 58% ning see osakaal on 2013. aastaga võrreldes tõusnud 6% võrra (joonis 12).

Värske kurk

Värske kurgi tooterühma sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid kõik erinevad värsked kurgid, nii pikad kui ka lühikesed;
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud pika värske kurgi keskmine hind.

Värske kurgi sortiment on aastaga jäänud samaks: 2015. a müüdi kauplustes keskmiselt 2,8 eri nimetust värsket kurki (tabel 10). Eestimaise värske kurgi sortiment on veidi kahanenud (-4%) ning importkurgi sortiment suurenenud (11%) (tabel 10). Kodumaise värske kurgi osakaal oli sortimendivaatluse põhjal 44% (2014. a 46%) (joonis 12).

Värske kurgi hind on aastaga odavnenud 14%: 2014. a maksis pikk värske kurk keskmiselt 2,04 €/kg, 2015. a 1.75 €/kg (tabel 11). Eesti päritolu kurgi keskmine hind on langenud (-9%), samas kui importkurgi hind on tõusnud (17%) (tabel 11).

Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik värske kurk kogu värske kurgi müügikäibest 50% ning see osakaal pole 2013. aastaga võrreldes muutunud (joonis 12).

Värske tomat

Värske tomati tooterühma sortimendi- ning hinnavaatluse kriteeriumid käesolevas uuringus on:

- sortimendivaatluse alla kuulusid kõik erinevad värsked tomatid, sh kollased, punased, kobar-, kirss-ploom- jm tomatid;
- hinnavõrdlusena on aruandes esitatud tavalise punase tomati keskmine hind.

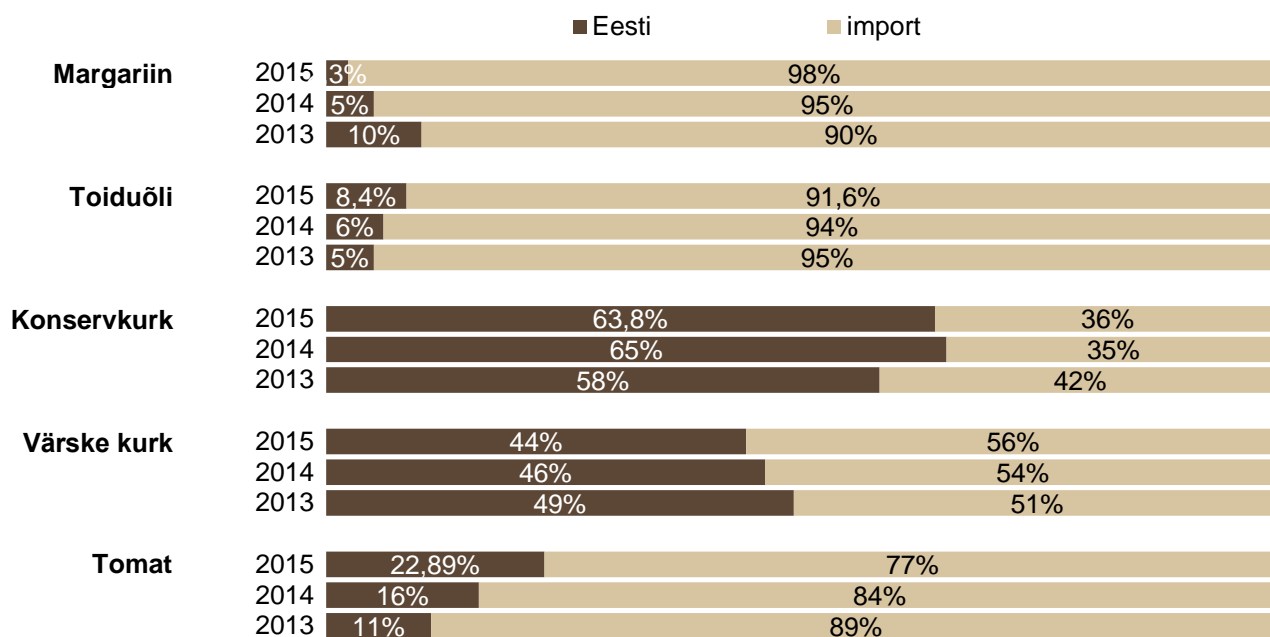
Värske tomati sortiment on jäänud samaks: 2015. a müüdi kauplustes keskmiselt 5,2 eri nimetust tomatit (tabel 10). Importtomatiga võrreldes on oluliselt suurenenud kodumaise tomati valik (48%) (tabel 10). Kodumaise tomati osakaal on sortimendivaatluse põhjal 23% (2014. a 16%) (joonis 12).

Värske tomati keskmine hind on aastaga tõusnud 31%: 2014. a maksis tavaline punane tomat 2,10 €/kg, 2015. a 2,75 €/kg, kusjuures kodumaise tomati keskmine hind on tõusnud rohkem kui importtomati hind (tabel 11).

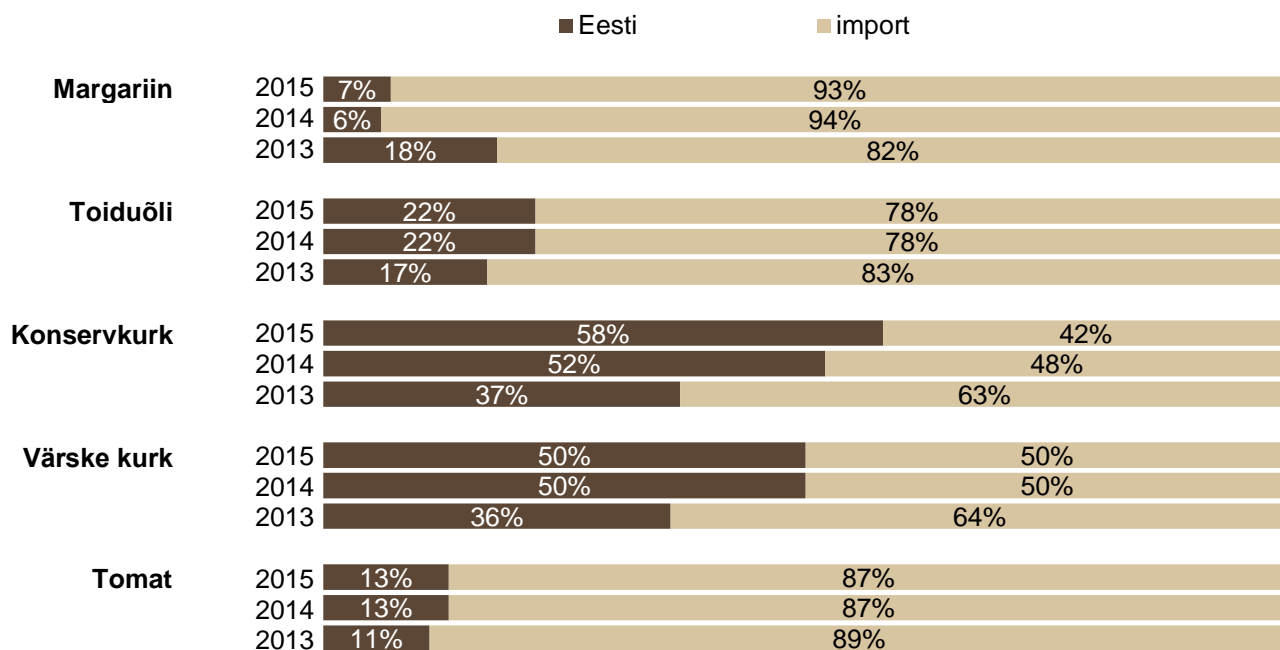
Kaupmeeste hinnangul moodustas 2014. aastal kohalik tomat kogu tomati müügikäibest 13% ning see osakaal pole 2013. aastaga muutunud (joonis 12).

			Margariin	Toiduõli	Konservkurk	Värske kurk	Tomat
Eesti keskmiselt	Kokku	2015	15,9	43,1	21,6	2,8	5,2
		2014	17,1	43,3	21,8	2,8	5,2
		2013	21,8	44,1	20,3	2,7	4,2
		muutus ± %	-7%	-1%	-1%	0%	0%
	Eesti	2015	0,4	3,6	13,8	1,3	1,2
		2014	0,9	2,7	13,5	1,3	0,8
		2013	2,2	2,1	11,8	1,3	0,5
		muutus ± %	-58%	34%	2%	0%	48%
	import	2015	15,6	39,4	7,8	1,6	4,0
		2014	16,2	40,7	8,3	1,4	4,3
		2013	19,6	42,0	7,2	1,4	3,8
		muutus ± %	-4%	-3%	-6%	11%	-7%

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus

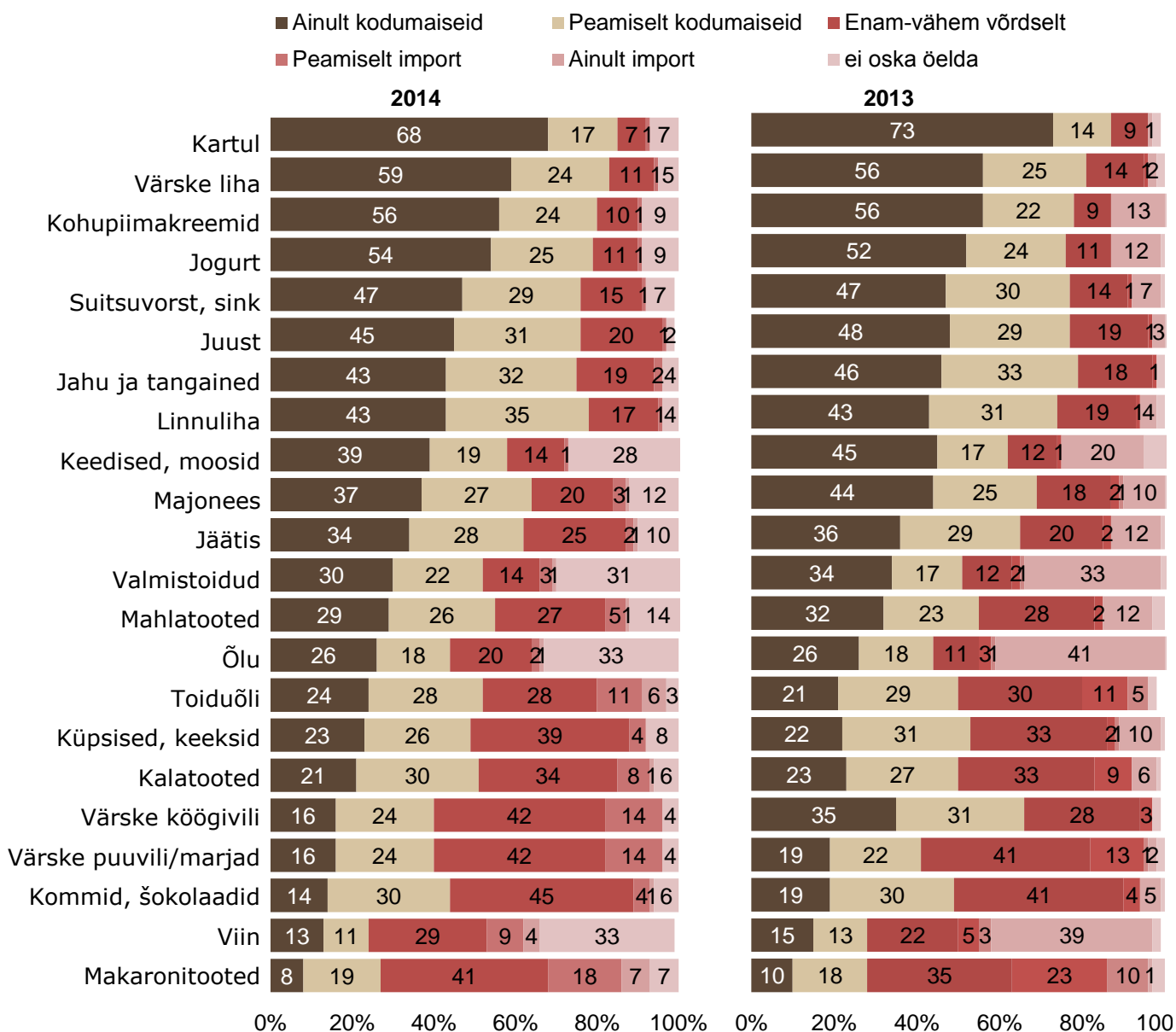
Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi- ja hinnavaatlus, jaekettide esindajate andmed

			Margariin	Toiduõli	Konservkurk	Värske kurk	Tomat
Eesti keskmiselt	Kokku	2015	3,18	2,37	2,60	1,75	2,75
		2014	3,00	2,40	2,62	2,04	2,10
		2013	3,25	2,56	2,36	2,22	2,53
		muutus ± %	6%	-1%	-1%	-14%	31%
	Eesti	2015	2,73	2,41	2,84	2,22	5,63
		2014	3,03	2,04	2,71	2,43	4,66
		2013	5,69	2,48	3,13	2,68	4,24
		muutus ± %	-10%	18%	5%	-9%	21%
	import	2015	3,89	2,35	2,21	1,37	1,95
		2014	3,00	2,47	2,48	1,17	1,86
		2013	2,72	2,59	1,79	1,77	2,00
		muutus ± %	30%	-5%	-11%	17%	5%

Allikas: TNS Emor, Eesti toidukaupade positsioon siseturul, sortimendi ja hinnavaatlus

Allikas: TNS Emor, Eesti elanike toidukaupade ostueelistused ja hoiakud 2014